

Sygnatura akt I Ns 205/16

POSTANOWIENIE

Dnia, 14 listopada 2017 roku

Sąd Rejonowy w Puławach I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: Sędzia Sądu Rejonowego Aneta Gajewska

Protokolant: Starszy Sekretarz Sądowy Ewa Winształ

po rozpoznaniu w dniu 7 listopada 2017 roku w Puławach na rozprawie

sprawy z wniosku M. C.

z udziałem S. K.

o stwierdzenie nabycia spadku po A. K. (1)

postanawia:

1. stwierdzić, że spadek po A. K. (1) (córce S. i J.) zmarłej w dniu 17 lipca 2015 roku w L., ostatnio stale zamieszkałej w G. na podstawie testamentu własnoręcznego z dnia 10 czerwca 2012 roku, otwartego i ogłoszonego przez Sąd Rejonowy w Puławach w sprawie I Ns 577/16 w dniu 15 lipca 2016 roku nabyły dzieci: M. C. (córka Z. E. i A. L.) w 0,95 (dziewięćdziesiąt pięć setnych) części i S. K. (syn Z. E. i A. L.) w 0,05 (pięć setnych) części;
2. stwierdzić, że wnioskodawczynie i uczestnik ponoszą koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie;
3. nakazać pobrać na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Puławach tytułem zwrotu wydatków tymczasowo wyłożonych z sum budżetowych Skarbu Państwa:
  - a) od M. C. kwotę 1.601,54 zł (tysiąc sześćset jeden złotych 54/100);
  - b) od S. K. kwotę 2.857,28 zł (dwa tysiące osiemset pięćdziesiąt siedem złotych 28/100).

Sygnatura akt I Ns 205/16

UZASADNIENIE

We wniosku z dnia 6 marca 2016 roku M. C. wniosła o stwierdzenia nabycia spadku po A. K. (1) zmarłej w dniu 17 lipca 2015 roku w L., ostatnio stale zamieszkałej w G. (k. 3).

W uzasadnieniu wnioskodawca podniosła, że spadkodawczynie pozostawiła testament.

Wnioskodawczynie stanowisko powyższe reprezentowała w toku całego postępowania.

Uczestnik S. K. co do zasady przyłączył się do wniosku o stwierdzenie nabycia spadku, ale w początkowym stadium postępowania wnosił o stwierdzenie nabycia spadku po A. K. (1) na podstawie ustawy. W początkowej fazie postępowania kwestionował własnoręczność testamentu spadkodawczynie, następnie twierdził, że A. K. (1) nie rozdysponowała całością spadku. Ostatecznie, nie kwestionował testamentu spadkodawczynie.

Testament A. K. (1) z dnia 10 czerwca 2012 roku został otwarty i ogłoszony przez Sąd Rejonowy w P. w sprawie I Ns 577/16 w dniu 15 lipca 2016 roku (protokół otwarcia i ogłoszenia testamentu - akta I Ns 577/16).

Sąd Rejonowy w Puławach ustalił następujący stan faktyczny:

A. K. (1) zmarła w dniu 17 lipca 2015 roku w L.. Przed śmiercią stale zamieszkiwała w G.. W chwili śmierci była wdową (odpis skrócony aktu zgonu, zapewnienie). A. K. (1) była tylko raz zamężna. Miała dwoje dzieci – M. C. i S. K. (odpisy skróconych aktów urodzenia, zapewnienie). Spadkodawczyni nie miała innych dzieci, ani przysposobionych, ani pozamałżeńskich. Nikt spośród spadkobierców nie odrzucił spadku, nie zrzekł się dziedziczenia oraz nie został uznany za niegodnego dziedziczenia. Spadkodawcy nie potwierdzili nabycia spadku u notariusza (zapewnienie spadkowe k. 27v).

Spadkodawczyni rozdisponowała na wypadek śmierci swoim majątkiem i pozostawiła własnoręczny testament z dnia 10 czerwca 2012 roku (k. 5). Swojej córce M. C. w testamencie przyznała zabudowaną działkę przy ul. (...) w G. o powierzchni 0,7 ha i działkę orną o powierzchni 0,56 ha położoną w G., zaś swojemu synowi S. K. przyznała działkę orną o powierzchni 0,23 ha położoną w G. oraz kwotę 5.000 zł (k. 5 – testament).

W skład spadku poza nieruchomościami, którymi rozdisponowała spadkodawczyni w testamencie nie wchodzi żadne inne składniki.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zebranego w sprawie materiału dowodowego: zapewnienia spadkowego w trybie art. 671 § 1 k.p.c. w zw. z art. 671 § 3 k.p.c. złożonego przez wnioskodawczynię (k. 27v); zeznań wnioskodawcy (k. 28-28v, 117v) i uczestnika (k. 28v, k. 117v); odpisu skróconego aktu zgonu spadkodawczyni (k. 4); testamentu własnoręcznego z dnia 10 czerwca 2012 roku (k. 5); protokołu otwarcia i ogłoszenia testamentu (k. 5 akt I Ns 577/16); odpisu skróconego aktu urodzenia S. K. (k. 20), odpisu skróconego aktu małżeństwa M. C. (k. 9); zeszytu z własnoręcznym pismem spadkodawczyni (k. 31 - koszulka), opinii z zakresu badania pisma i dokumentów J. D. (k. 37-53), opinii z zakresu szacowania nieruchomości A. B. (k. 78-105).

Sąd uznał za wiarygodne dokumenty zgromadzone w aktach sprawy, jako że zostały wystawione przez odpowiednie organy, a ich treść znajduje potwierdzenie w zapewnieniu złożonym przez wnioskodawcę i potwierdzonym przez uczestnika oraz w ich zeznaniach, a Sąd nie dopatrył się jakichkolwiek przyczyn, dla których uzasadnione byłoby zajęcie odmiennego stanowiska. Również dokumenty prywatne zasługują – wobec braku dowodów przeciwnych - na obdarzenie ich wiarygodnością. Podkreślić należy, że uczestnik nie zakwestionował, że złożony do akt sprawy zeszyt z zapiskami należał do spadkodawczyni i że zapiski te były własnoręcznie sporządzane przez spadkodawczynię A. K. (1).

Sąd Rejonowy obdarzył również przymiotem wiarygodności zapewnienie spadkowe i zeznania wnioskodawcy i uczestnika w zakresie dotyczącym składu spadku. S. one logiczne, wewnętrznie spójne i nie zawierają sprzeczności. Co prawda w początkowej fazie postępowania uczestnik twierdził, że spadkodawczyni nie rozdisponowała całością spadku, gdyż nie uwzględniła w testamencie ruchomości np. mebli, telewizora itp. Uczestnik zobowiązany został do wskazania wszystkich składników spadku, których spadkodawczyni nie objęła w testamencie. Zobowiązania tego nie wykonał, zaś zeznając na rozprawie w dniu 7 listopada 2017 roku przyznał, że matka w testamencie rozdisponowała całością spadku (k. 117v).

Natomiast, jak idzie o własnoręczność testamentu, możliwość swobodnego powzięcia decyzji, wyrażenia woli Sąd obdarzył przymiotem wiarygodności zeznania wnioskodawczyni. S. one logiczne, spójne, konsekwentne, nie zawierają sprzeczności. B. składane spontanicznie i szczerze. Nadto, w pełni znajdują potwierdzenie w pozaosobowym materiale dowodowym zgromadzonym w sprawie, któremu – jak wyżej podniesiono – Sąd dał wiarę w całości. Z tych też względów twierdzenia uczestnika S. K. nie zasługują na obdarzenie ich przymiotem wiarygodności, tym bardziej, że nie przedstawił żadnych dowodów na potwierdzenie tego, że testament z dnia 10 czerwca 2012 roku nie był własnoręczny, a jedynie twierdziła, że nie ma pewności, czy jest własnoręcznie podpisany przez spadkodawczynię, by na rozprawie w dniu 7 listopada 2017 roku stwierdzić, że nie jest przekonany, czy treść testamentu została sporządzona

przez spadkodawczynię. Stanowią to przyjętą dla potrzeb niniejszego postępowania próbę podważenia testamentu: po pierwsze poprzez zakwestionowanie własnoręczności podpisu spadkodawczyni i po drugie jego własnoręczności. W ocenie Sądu twierdzenia uczestnika nie znajdują żadnego oparcia w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym. Obowiązek udowodnienia swoich twierdzeń wynikający z art. 6 k.c. i art. 232 k.p.c. obciąża tego, kto z faktów przez siebie powoływanych wywodzi skutki prawne. W ocenie Sądu stosownie do treści art. 233 k.p.c. i w oparciu o zgromadzony w sprawie materiał dowodowy uznać należało, że uczestnik nie udowodnił okoliczności faktycznych uzasadniających przyjęcie jego twierdzeń i wobec tego Sąd orzekając uznał, że spadkodawczyni sporządziła testament własnoręcznie, była w pełni świadoma w chwili podejmowanych przez siebie decyzji oraz nie była do nich zmuszana czy przymuszana. W ocenie Sądu twierdzenia te są jedynie przyjętą przez uczestnika linią postępowania zmierzającą do zakwestionowania testamentu. Żadne z jego twierdzeń nie zostało wykazane.

Dążąc do prawidłowego rozstrzygnięcia Sąd skorzystał z wiadomości specjalistycznych.

Celem ustalenia własnoręczności testamentu Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego z zakresu ekspertyzy porównawczej pisma J. D. na okoliczność czy testament oraz podpis na testamencie z dnia 10 czerwca 2012 roku został skreślony ręką spadkodawczyni A. K. (1) (k. 32). Dla prawidłowego zaś ustalenia wartości udziałów spadkowych przypadających poszczególnym uczestnikom postępowania Sąd dopuścił dowód z opinii rzeczoznawcy z zakresu szacowania wartości nieruchomości A. B. (k. 73v).

Dowody te mają szczególne znaczenie dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy. Sąd opinie sporządzone przez biegłych w pełni obdarzył przymiotem wiarygodności. S. ona pełne i wyczerpujące, sporządzone zostały przez osoby uprawnione, posiadające konieczną a zarazem niezbędną wiedzę w danej dziedzinie i w oparciu o wszystkie niezbędne i dostępne dowody potrzebne do ich opracowania. Uwzględniają one cały materiał dowodowy zebrany w sprawie, są jasne i pozbawione sprzeczności oraz zawierają logiczne wnioski i są kategoryczne. Mając powyższe na uwadze Sąd podzielił opinie biegłych uczynił je podstawą do ustaleń faktycznych prowadzących do stwierdzenia nabycia spadku po A. K. (1) na podstawie testamentu.

Sąd Rejonowy w Puławach zważył, co następuje:

Zgodnie z dyspozycją art. 924 k.c. i art. 925 k.c. z chwilą śmierci spadkodawcy następuje otwarcie spadku i z tą chwilą spadkobiercy nabywają spadek. W myśl przepisu art. 926 § 1 i 2 k.c. powołanie do spadku może wynikać z ustawy lub z testamentu, przy czym dziedziczenie ustawowe następuje wtedy, gdy spadkodawca nie powołał spadkobiercy.

Z powyższego wynika, iż dziedziczenie testamentowe korzysta z pierwszeństwa przed dziedziczeniem ustawowym. Reguła ta podkreślona jest także przez art. 948 k.c., zgodnie z którym testament należy tak tłumaczyć, ażeby zapewnić możliwie najpełniejsze urzeczywistnienie woli spadkodawcy (§ 1), zaś jeżeli testament może być tłumaczony rozmaicie, należy przyjąć taką wykładnię, która pozwala utrzymać rozrządzenia spadkodawcy w mocy i nadać im rozsądną treść (§ 2). Nadto, jeżeli spadkodawca sporządził nowy testament nie zaznaczając w nim, że poprzedni odwołuje, ulegają odwołaniu tylko te postanowienia poprzedniego testamentu, których nie można pogodzić z treścią nowego testamentu (art. 947 k.c.).

Testament może być sporządzony co do zasady w trojaki sposób: własnoręcznie przez spadkodawcę (art. 949 k.c.), w formie aktu notarialnego (art. 950 k.c.) oraz przed osobą urzędowo upoważnioną do odbierania oświadczeń ostatniej woli (art. 951 k.c.). W szczególnych okolicznościach możliwe jest natomiast sporządzenie testamentu w innej formie. S. to: testament sporządzony w czasie podróży polskim statkiem morskim lub powietrznym (art. 952 k.c.), testament wojskowy (art. 954 k.c.) i najczęściej spotykany testament ustny (art. 952 k.c.).

W niniejszej sprawie przedmiotem badania jest kwestia istnienia i ważności testamentu własnoręcznego sporządzonego przez zmarłą A. K. (1).

Stosownie do przepisu art. 949 § 1 k.c. spadkodawca może sporządzić testament w ten sposób, że napisze go w całości pismem ręcznym, podpisze go i opatrzy datą. Tak więc do przesłanek istnienia i ważności testamentu własnoręcznego należą: napisanie go przez spadkodawcę w całości pismem ręcznym, podpisanie go i opatrzenie datą.

Testament złożony do akt przez wnioskodawczynię, otwarty i ogłoszony przez Sąd Rejonowy w Puławach w dniu 15 lipca 2016 roku spełnia – w ocenie Sądu – wszystkie powyższe wymogi. Po pierwsze, w sprawie kwestią sporną było to, czy spadkodawczyni własnoręcznie sporządziła i podpisała testament.

Jak wyżej wykazane zostało, bez najmniejszych wątpliwości spadkodawczyni A. K. (1) własnoręcznie sporządziła i podpisała testament z dnia 10 czerwca 2012 roku. Brak dowodów przeciwnych do zakwestionowania tego, że spadkodawczyni w sposób całkowicie swobodny i świadomy wyraziła swoją wolę.

Z rozrządzenia sporządzonego przez spadkodawczynię jasno wynika, że dokonywane ono było na wypadek śmierci. Świadczą o tym następujące zwroty użyte przez A. K. (1): „ja K. A., po swojej śmierci postanawiam przekazać majątek, którego jestem właścicielką swoimi dzieciom: M. C. i S. K. (...)”. Podkreślić należy, że rozrządzenie sporządzone zostało w bardzo przejrzysty sposób i układa się w logiczną całość. Rozpoczyna się, poza datą, dokładnym określeniem osoby sporządzającej oświadczenie i jej adresem zamieszkania i celem tego rozporządzenia. Podkreślić należy, że spadkodawczyni rozdisponowała swój majątek i dokładnie określiła powierzchnie nieruchomości, którymi dzieliła, co znajduje odzwierciedlenie w wypisach z ewidencji gruntów dołączonych do opinii biegłej A. B..

Stosownie do art. 968 § 1 k.c. spadkodawca może przez rozrządzenie testamentowe zobowiązać spadkobiercę ustawowego lub testamentowego do spełnienia określonego świadczenia majątkowego na rzecz oznaczonej osoby (zapis). W warunkach rozpoznawanej sprawy Sąd doszedł do przekonania, że rozrządzenie z dnia 10 czerwca 2016 roku nie jest zapisem. Uczestnik w ostateczności nie kwestionował tego, że w testamencie spadkodawczyni rozdisponowała całością spadku. Nawet przy przyjęciu, że w skład spadku wchodziły również ruchomości – rzeczy codziennego użytku, to ich wartość, biorąc pod uwagę wartość nieruchomości, którymi rozdisponowała spadkodawczyni w testamencie byłaby znikoma. Uczestnik nie tylko nie wskazał tych ruchomości, do czego był przez Sąd zobowiązany, ale nie wskazywał, by były to ruchomości o znacznej wartości.

Podkreślić należy, że należy tłumaczyć testament tak, aby nadać mu rozsądną treść. Wartość zabudowanej nieruchomości położonej w G. przy ul. (...) wynosi 143.000 zł, wartość nieruchomości rolnej o nr 971/3 położonej w G. o powierzchni 0,56 ha wynosi 8.465 zł. Wartość zaś działki nr (...) o powierzchni 0,23 ha to 3.473 zł (opinia biegłego A. B.).

Wobec powyższego, Sąd na podstawie testamentu stwierdził nabycie praw do spadku po A. K. (1). Sąd uznając, że rozrządzenia te wyczerpują cały spadek dokonał porównania wartości poszczególnych składników do sumy tych składników i w taki sposób wyliczył udziały spadkowe.

I tak, spadkodawczyni przeznaczyła wnioskodawczyni M. C. nieruchomość zabudowaną położoną w G. o wartości 143.000 zł i działkę rolną nr (...) położoną w G. o wartości 8.465 zł. Uczestnikowi S. K. spadkodawczyni przeznaczyła nieruchomość położoną w G. o nr 965/2 i powierzchni 0,23 ha o wartości 3.473 zł i kwotę 5.000 zł. Łącznie wartość spadku wyniosła 159.938 zł (143.000 zł + 8.465 zł + 3.473 zł + 5.000 zł), zaś poszczególne udziały odpowiednio wyniosły: wnioskodawczyni – 151.465/159.938 (0,95), uczestnik – 8.473/159.938 (0,05) części.

Spadkobierca może bądź przyjąć spadek bez ograniczenia odpowiedzialności za długi (przyjęcie proste), bądź przyjąć spadek z ograniczeniem tej odpowiedzialności (przyjęcie z dobrodziejstwem inwentarza), bądź też spadek odrzucić (art. 1012 k.c. obowiązujący w dacie otwarcia spadku). Oświadczenie o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku może być złożone w ciągu sześciu miesięcy od dnia, w którym spadkobierca dowiedział się o tytule swego powołania (art. 1015 § 1 k.c. obowiązujący w dacie otwarcia spadku). Brak oświadczenia spadkobiercy w powyższym terminie jest jednoznaczny z prostym przyjęciem spadku. Jednakże gdy spadkobiercą jest osoba nie mająca pełnej zdolności do czynności prawnych albo osoba, co do której istnieje podstawa do jej całkowitego ubezwłasnowolnienia, albo

osoba prawna, brak oświadczenia spadkobiercy w terminie jest jednoznaczny z przyjęciem spadku z dobrodziejstwem inwentarza (§ 2). Mając powyższe na uwadze, Sąd stwierdził nabycie spadku wprost. Żaden ze spadkobierców nie odrzucił spadku, ani nie przyjął go z dobrodziejstwem inwentarza.

Wobec tego, że spadkodawczyni rozporządziła swym majątkiem na wypadek śmierci i powołała do dziedziczenia swoje dzieci, a jej oświadczeniom można nadać logiczny sens, Sąd w niniejszej sprawie stwierdził nabycie spadku na podstawie własnoręcznego testamentu sporządzonego w dniu 10 czerwca 2012 roku.

Przystępując do uzasadniania rozstrzygnięcia o kosztach postępowania Sąd zważył, co następuje:

Co do zasady rozstrzygnięcie o kosztach postępowania nieprocesowego uzasadnia art. 520 § 1 k.p.c., zgodnie z którym każdy uczestnik ponosi koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie. Jeżeli jednak uczestnicy są w różnym stopniu zainteresowani w wyniku postępowania lub interesy ich są sprzeczne, sąd może stosunkowo rozdzielić obowiązek zwrotu kosztów lub włożyć go na jednego z uczestników w całości. To samo dotyczy zwrotu kosztów postępowania wyłożonych przez uczestników (§ 2). W niniejszej sprawie niewątpliwie interesy stron były sprzeczne. Całość wydatków związana z opiniami biegłych wyłożona została tymczasowo z sum budżetowych Skarbu Państwa w kwocie 4.458,82 zł. Wobec tego, że wydatki na opinię z zakresu pisma porównawczego związane były wyłącznie ze stanowiskiem uczestnika S. K. Sąd postanowił nakazać pobrać od uczestnika S. K. na rzecz Skarbu Państwa kwotę 1.255,73 zł. Wydatki związane z opinią biegłego z zakresu szacunku nieruchomości obciążają zarówno wnioskodawczynię, jak i uczestnika – 3.203,09 zł/2. Wobec powyższego wydatki te obciążają uczestnika w kwocie 2.857,28 zł (1.255,73 zł + 1.601,55 zł), zaś wnioskodawczynię w kwocie 1.601,54 zł.

W pozostałej części Sąd stwierdził, że wnioskodawczyni i uczestnik ponoszą koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie.

W oparciu o powyższe ustalenia i rozważania, na podstawie powołanych przepisów Sąd orzekł, jak w sentencji.